

Radna bibliografija radova o Gorjanima pisanih na hrvatskom jeziku

UDK 908(497.5 Gorjani)(01)

Ivan Pavić, Đakovo

Bez pretenzija da izradi cjelovitu bibliografiju radova o Gorjanima autor donosi radnu verziju bibliografije, i to radova pisanih na hrvatskom jeziku. Ova napomena čini se nužnom stoga što je o Gorjanima, a napose obitelji Gorjanski, dosta radova napisano i na mađarskom jeziku.

U nizu najrazličitijih tema koje su motivirale stotinjak autora da pišu o Gorjanima, dvije su teme najčešće. Prva tema svakako je ona o srednjovjekovnoj obitelji knezova Gorjanskih. Sjedište ovih velikaša bilo je u Gari – današnjim Gorjanima – i česta je tema povjesničara, ali i laika koji se bave hrvatskom poviješću, posebno onih koji proučavaju srednji vijek. Nezaobilazna je to tema naprosto stoga jer su Gorjanski bili nadbiskupi, banovi i palatini, a imali su aspiracija i prema samom kraljevskom tronu. Oni su proslavili svoj kraj u Slavoniji, svoje sjedište i njima je, sasvim opravdano, posvećeno najviše radova.

Druga je tema folklor, posebno Ljelje. To je praslavenski narodni običaj, za kojeg prof. Mirko Ćurić kaže da je „...pravo čudo kako se on održao u Gorjanima do današnjih dana“. To i etnolozi kažu, posebno oni koji su ga pomnije proučavali. Stručnjaci pretpostavljaju da je to običaj koji zadire u samu mitologiju slavenskih naroda, dakle u najdalju našu povijest. Taj je običaj i preteča Kulturno-umjetničkom društvu Gorjanac, koje je utemeljeno 1966. godine i od tada do danas slavi Gorjane širom svijeta.

Na osnovu prikupljenih bibliografskih jedinica mislim da se ne može reći da se o Gorjanima u nekim prošlim vremenima pisalo više, a u nekima manje. Knezovi Gorjanski su tema koja je svojom važnošću plijenila pažnju u svako doba. Neizmijerna vlast koju su Gorjanski imali gicala je maštu laika, ali i stručnu znatiželju znanstvenika. Osamdesetak naslova, do kojih sam došao u Želji da kao Gorjanac saznam više o tim važnim događajima, objavljeno je u čak 40 godina, počevši od 1853., pa do 1907. godine. O folkloru se počelo pisati nakon obnove običaja Ljelje 1956. godine, pa zatim nakon utemeljenja KUD-a Gorjanac, od 1966. godine.

O povijesnoj temi, o moćnicima Gorjanskim, izdvojio bi knjigu Ferde Šišića „*Vojvoda Hrvoje Vukčić Hrvatinić*“. Cijelo djelo posvećeno je 14. stoljeću, vremenu izuzetno burnom na ovim našim prostorima, s vrlo preciznim argumentiranim opisom uloge Gorjanskih. Nikola I., a svakako i njegov sin Nikola II. Gorjanski bili su palatini u tadašnjoj državnoj zajednici s Mađarima. Kao palatini bili su vojskovođe i vodili su obrambenu strategiju očuvanja ovih naših prostora od neprijatelja, prvo od razorno snažnih Turaka koji su nezadrživo nadirali prema sjeveru, a drugo od Venecije koja nikada nije prestala atakirati na našu obalu i otočje. Šišić je, služeći se dostupnim arhivskim materijalima, detaljno opisao suradnju Gorjanskih s dvorom, njihovo pregovaranje s Venecijom i ratovanje s Turcima.

Drugo, rad koji bi izdvojio u vezi teme Gorjanskih je „*Gorjani-srednjovjekovno sijelo plemićke obitelji Gorjanski*“, autora Krešimira Regana. Regan je u svom radu nastojao detaljno rekonstruirati grad obitelji Gorjanski, vanjski i unutarnji. Detaljno je opisao obrambene utvrde oko grada s foto-dokazima današnjih ostataka. Njegovo znanstveno istraživanje na terenu u Gorjanima mnoge je nejasnoće pojasnilo. On dokazuje da su Gorjani, odnosno Gara, u to vrijeme bili osmi grad po veličini na tadašnjim hrvatskim prostorima. Veći su bili samo Zadar, Zagreb, Pula, Varaždin, Osijek, Nin i Dubrovnik.

Od folklornih tema izdvajam istraživanje i rad etnografkinja Zdenke Lechner i Marijane Gušić: „*Narodni običaj Ljelje-kraljice (Gorjani-Đakovština) kao historijski spomenik*“. Radu je prethodilo dugo i detaljno terensko istraživanje.

Nezaobilazno je i djelo Mirka Markovića: „*Selo Gorjani kraj Đakova*“. Pored svih geografskih, klimatskih, pedoloških i inih obilježja, autor detaljno opisuje selo, ulicu po ulicu, kuću po kuću, navodeći poznatu povijest bližu ili dalju svakog kućnog broja.

I na kraju, svakako se moraju spomenuti i brojni prilozi iz Života i rada starih Gorjanaca (običaji i poljski radovi) napisani perom poznate gorjanske učiteljice Lucije Karalić.

1. **ANDRIĆ**, Stanko, Studenti iz slavonsko-srijemskog međurječja na zapadnim sveučilištima u srednjem vijeku (1250.-1550.), *Croatica christiana periodica*, br. 37, Zagreb 1996., 121, 128-129.
Gorjanski studenti na europskim sveučilištima u srednjem vijeku.
2. **BAGUDIĆ**, Antun, Osnovna škola Gorjani (rukopis)
Autor je bio dugogodišnji ravnatelj osnovne škole u Gorjanima. Osvrt na povijest školstva u Gorjanima i studiranje gorjanskih đaka na europskim studijima. Prikaz obuhvaća period od 1365. do 1875. godine. Rukopis čuva u svojoj arhivi u Đakovu, Stanka Vraza 10.
3. **BALEKOVIĆ**, Franjo, Bitka kod Gorjana, *Revija Đakovačkih vezova*, 1972., 7.
4. **BALIĆ**, Milan, Pregled dvoraca i srednjovjekovnih utvrđenih gradova u Slavoniji – I. dio, *Vjesnik muzealaca i konzervatora Hrvatske*, br. 1/2, Osijek, 1974., 19.
5. **BALTA**, Ivan, Plemićka obitelj Gorjanski, Balada o Nikoli Gorjanskom, Gorjani, 1994.
Prikaz obitelji Gorjanski.
6. **BENAŠIĆ**, Zvonko, Hrvatski sokol u Đakovu 1906.-2006., 114, Đakovo 2006.
Značenje i razvoj sokolstva u Đakovu i okolici (Gorjani str. 114).
7. **BIJELIĆ**, Borislav, Đakovo u prijedlozima i projektima Željezničkih pruga do 1914. godine, 81-116, Đakovo, 2004.
Planovi i projekti Vicinalne željeznice Našice-Đakovo preko Gorjana.
8. **BIJELIĆ**, Borislav, Općina Gorjani u: Gradovi i općine Republike Hrvatske, II, Zagreb, 2007., 236-238.
Povijesni, kulturološki i turistički osvrt na općinu Gorjani.
9. **BOGDANOVIĆ**, Simeon (Siniša), Vojeni pohod u Slavoniji god. 1537. Pogibija Srbina Pavla Bakića, *Javor*, god. 16 (1889.), br. 14-17, str. 216-8, 231-4, 248-250, 265-6.
Prikaz habsburško-turske bitke kod Gorjana 1537.
10. **BOGETIĆ**, Antun, Odgovori na njeka pitanja Društva za jugoslavensku povjesnicu i starine, *Arkiv za povjestnicu jugoslavensku*, 12 (1875.), str. 128-134.
Autor izvješćuje o neolitskim i srednjovjekovnim nalazima u Gorjanima kod Đakova i o iskapanjima u gorjanskom starom gradu.

11. **BRLOŠIĆ**, Stjepan, Gorjani (rukopis)
Rukopis sadrži 24 stranice teksta, a predstavlja presjek povijesti mjesta s akcentom na popis stanovništva i opis kuća. Rukopis se čuva u Muzeju Đakovštine u Đakovu.
12. **BRLOŠIĆ**, Stjepan, NOB u Đakovštini od 1941. do 1945. godine, 351-384, *Zbornik Đakovštine 1.*, Zagreb, 1976.
Podaci o sudionicima NOR-a iz Gorjana.
13. **BŐSENDORFER**, Josip, Crtice iz slavonske povijesti, Vinkovci 1994. (pre-tisak izvornika iz 1910.), 158, 163, 172, 178, 292.
14. **CEPELIĆ**, Milko, Spomenica općine Gorjani, Gorjani, 1893.
O gorjanskoj crkvenoj povijesti, o gorjanskim samostanima, župama i crkvama.
15. **CEPELIĆ**, Milko, *Zbornik Muzeja Đakovštine, knjiga I.*, Poviest sela Vuke, Đakovo, 1978.
Samostan sv. Dominika i samostan za dumne sv. Margarite u Gorjanima (str. 226.), odcjepljenje Gorjana, Tomašanaca i Ivanovaca iz općine Vuka u samostalnu općinu Gorjani (str. 257.) i dalje o pokušaja mađarona da odcijepu Slavoniju od Hrvatske i pripoje Mađarskoj (1848. godine).
16. **CSERGHEŐ**, Géza, Nadgrobni kamen Radoslava Gorjanskoga, *Viestnik Hrvatskoga arheološkoga društva*, 11 (1889.), str. 5-8.
17. **DEKER**, Hedviga, Đakovo i njegova okolica kroz kulturno historijske spomenike, Đakovo, 1959., 76-78.
18. **ĐURIĆ**, Tomislav/**FELETAR**, Dragutin, Stare građevine istočne Hrvatske, Varaždin, 1983., 159-161.
O povijesti Gorjana.
19. **EUSEBIUS**, Fermendžin, *Acta Bosnae*, JAZU, Zagreb, 1892., 318.
O popisu papinske desetine iz 1501. godine.
20. **FILIPOVIĆ**, Ferdo, Gorjane. Povjestna crtica, Narodna knjiga – koledar Osijek, 1858., str. 18-22.
21. **FILIPOVIĆ HELDENTHALSKI**, Adam, Gorjani – Župa u Slavoniji,
Gospodarske novine 16. IV. 1853., br. 16, 1-2.
22. **FRANIĆ**, Ivo, Bitka kod Gorjana 25. jula 1386. (Jedan od najvažnijih datuma naše historije), *Narodne novine*, god. 98 (1932.), br. 172, str. 3-4.

23. **GAŠIĆ**, Emerik, Kratki povijesni pregled biskupija bosansko-đakovačke i srijemske, Osijek, 2000.
Neki podaci o gorjsnakoј župi.
24. **GEIGER**, Vladimir, Nijemci u Đakovu i Đakovštini, Zagreb 2001.
25. **SABO**, Gjuro, Gorjani kod Đakova (rukopis), Dokumentacija Republičkog zavoda za zaštitu spomenika kulture, Topografska zbirka bivšeg Konzervatorskog zavoda Hrvatske
O staroj hrvatskoј plemenskoј Župi oko Gorjana u ranom srednjem vijeku.
26. **GRIZAK**, Ivan i **PAVIĆ**, Mata, Pjevam od kad za sebe znadem...,
Revija Đakovačkih vezova, 2005., 71-72.
Životopis i kulturno-amaterski put Matije Pavića iz Gorjana, poznatog pjevača slavonskih pjesama i velikog kulturno-amaterskog radnika.
27. **GRIZAK**, Ivan, Vezovi i Gorjanci 40 godina nerazdvojni, *Revija Đakovačkih vezova*, 2006., 179-183.
O Kulturno-umjetničkom društvu Gorjanac iz Gorjana, jedinom društvu koje je nastupilo na svim održanim Đakovačkim vezovima.
28. **HORVAT**, Rudolf, Jedna 400-godišnjica. Vojna na Osijek godine 1537. Bitka kod Gorjana 10. listopada 1537., *Hrvatski list*, god. 18 (1937.), br. 279, str. 7.
29. **HORVAT**, Rudolf, Selo Gorjani 1720., *Narodni list* 1926., 2.
30. **HORVAT**, Zorislav: Srednjovjekovne opeke iz Gorjana, *Vjesnik muzealaca i konzervatora Hrvatske*, br. 1, Zagreb 1977., 52-61.
Opis srednjovjekovne gorjanske sakralne arhitekture.
31. **JALIMAN**, Salih Abdulah, Dominikanci u srednjovjekovnoj Bosni, *Croatia christiana periodica*, br. 22, Zagreb 1988., 74.
O gorjanskoј crkvenoj povijesti, o gorjanskim samostanima, župama i crkvama.
32. **KARALIĆ**, Lucija, Gara, *Revija Đakovačkih vezova*, 1973., 27.
Autorica piše o opće poznatoј gorjanskoј povijesti, ali i o nekim manje poznatim detaljima o nazivu gorjanskih ulica, te o prvom pisanom spomenu Gorjana iz 1201. godine.
33. **KARALIĆ**, Lucija, Gdje je kruha ikak'a ne boj se gosta nikak'a, *Revija Đakovačkih vezova*, 1967.-1976., 36-38.
Autorica piše o pečenju kruha starih Gorjanaca.

34. **KARALIĆ**, Lucija, Kako je rasla gorjanska škola, *Revija Đakovačkih vezova*, 1974., 37.
35. **KARALIĆ**, Lucija, Žetva i sjetva, *Revija Đakovačkih vezova*, 1973., 12-13.
O običajima u Žetvi i sjetvi starih gorjanskih Šokaca.
36. **KARALIĆ**, Lucija, Pletenico, divojačka diko, *Revija Đakovačkih Vezova*, 1972., 30-31.
O načinu češljanja djevojačke kose u Gorjanima: čižkanje, voravica, prutak, knedla...
37. **KARALIĆ**, Lucija, Prijepisi školskih spomenica i imena svećenika od 1716.-1972.; Prijepisi matičnih knjiga Gorjana i Tomašanaca, rukopis. *Rukopis se čuva u fondu Odbora za narodni život i običaje HAZU u Zagrebu*, 438, 1972., NZ 125 a-e.
38. **KARALIĆ**, Lucija, Ružmarine ti nemaš vršike, *Revija Đakovačkih vezova*, 1979., 24-25.
O načinu vegetativnog razmnožavanja ružmarina u Slavoniji; o načinima kićenja mlade, mladoženje, kuma i starog svata, te drugih svatova ružmarinom.
39. **KARALIĆ**, Lucija, Stara povijest Gorjana (rukopis)
Rukopis ima 6 stranica s posebnim osvrtom na opis „Ljelja“. *Rukopis se čuva u Muzeju Đakovštine u Đakovu.*
40. **KARALIĆ**, Lucija, Veselo srce kudilju prede, *Revija Đakovačkih vezova*, 1978., 18-23.
O preradi lana i kudjelje, o snovanju na tkalačke stanove, o tkanju...
41. **KARALIĆ**, Lucija, Život i običaji iz Gorjana (kod Đakova), rukopis.
42. **KAUK**, Roberto, Razorene tvrđave u starodrevnoj Županiji Vukovarskoj, *Narodne novine*, god. 61 (1895.), br. 156-7 i 168.
Uz ostalo govori i o nestaloj gorjanskoj utvrdi.
Rukopis se čuva u fondu Odbora za narodni život i običaje HAZU u Zagrebu, 1967.-1972., 330, NZ 121 a-h.
43. **KLAJČIĆ**, Vjekoslav, Povjest Hrvata, Svezak drugi, dio prvi, 226, Zagreb, 1900.
44. **KRASIĆ**, Stjepan, Dominikanci i povijest Reda u hrvatskim zemljama, Zagreb 1947.
O gorjanskoj crkvenoj povijesti, o gorjanskim samostanima, župama i crkvama.

45. **KRPAN**, Stjepan, Brinjski kraj u prošlosti i sadašnjosti, 16, Zagreb, 1995.
O grbu obitelji Gorjanski, uklesanom u kamenu u kapeli sv. Trojstva u sklopu utvrde Sokolac u Brinju.
46. **KUKULJEVIĆ SAKCINSKI**, Ivan, Nadpisi sredovječni i novovjekni u Hrvatskoj i Slavoniji, 41, Zagreb, 1891.
Autor navodi prvi pisani spomen Gorjana iz 1201. godine.
47. **LASZOWSKI**, Emilije, Gorjani, *Hrvatski list*, Osijek, br. 141, 17. VI. 1923., 2-3.
Mnoštvo podataka iz povijesti Gorjana. Za napis kojeg je iznio Kukuljević o prvom pisanom spomenu imena Gorjana iz 1201. godine kaže da je „po svoj prilici falsifikat“.
48. **LECHNER**, Zdenka i **GUŠIĆ**, Marijana, Narodni običaj Ljelje-kraljice (Gorjani-Đakovština) kao historijski spomenik, JAZU, Zagreb, 1967.
Iscrpno istraživanje Z. Lechner običaja Ljelja u Gorjanima i prikaz M. Gušić istog običaja kao povijesnog spomenika. Korijene običaja traži u iranskoj kulturi Sasanida, što pretpostavlja i porijeklo Hrvata.
49. **LEKŠIĆ**, Željko, Gorjani na planu iz 1856. godine, *Revija Đakovačkih vezova*, 1994., 42.
50. **MARKOVIĆ**, Mirko, Selo Gorjani kraj Đakova, *Zbornik za narodni život i običaje*, knjiga 46, 145-252, Zagreb, 1975.
Najstarija prošlost, sredovječna Gara, turska vlast, u sklopu Đakovačkog vlastelinstva, period njemačke kolonizacije, sjedište općine, II. Svjetski rat, prikaz gorjanske seoske kuće, arheološka iskapanja, vrlo detaljan prikaz najnovijeg kretanja stanovništva po ulicama od kuće do kuće, geodetske skice sela iz 1863. i 1916. godine.
51. **MARKOVIĆ**, Mirko, *Zbornik Đakovštine I.*, 169, Vinkovci - Zagreb, 1976.
Opis bitke kod Gorjana 1537. godine između Kacijanerove vojske i Turaka (str. 169.), o srednjovjekovnoj Gari i prvi popis obitelji nakon Turaka (str. 305.).
52. **MAŽURAN**, Ive, Grad i tvrđava Osijek, 17, 26, Osijek, 2000.
Ocjena značaja Nikole Gorjanskog Mlađeg u politici i vlasti državne zajednice Hrvatske i Ugarske(17), isprava Ladislava Gorjanskoj vezano za prvo spominjanje imena Osijek (18), te opis bitke između Širokog Polja i Gorjana Kacijanerove vojske i Turaka 1537. godine (26).
53. **MAŽURAN**, Ive, Nacrt za povijest Osijeka, *Revija*, br. 2, 62-63, Osijek, 1965.

- Opis bitke kod Gorjana 9. listopada 1537. godine između Kacijanerove vojske i Turaka.*
54. **MAŽURAN**, Ive, Popis zapadne i srednje Slavonije 1698. i 1702. godine, Osijek, 1966., 106-107.
55. **MINICHREITER**, Kornelija: Rekognosciranje arheoloških lokaliteta na terenu općine Đakovo, *Glasnik slavonskih muzeja*, br. 37, Osijek, 1978. O povijesti Gorjana.
56. **MILIĆ**, Bruno, Razvoj grada kroz stoljeća 2. Srednji vijek, Zagreb, 1995., 155.
57. **NEMET**, Vlado, Balada o Nikoli Gorjanskom, Gorjani 1994.
Pjesnički prikaz bitke kod Gorjana 1386. godine, oslikano grafikama Vladimira DŽanka.
58. **NOVAK**, Marija, Tragovi hrvatske mitologije, Zagreb, 2007.
Autorica pretpostavlja ljelje kao praslavenski običaj, korijeni kojeg dosežu u samu mitologiju do slavenskog boga Peruna.
59. **OSTAJMER**, Branko, Saborski izbori u Đakovu i Đakovštini 1884. godine, 83-114, *Zbornik Muzeja Đakovštine* 6, Đakovo, 2003.
Kandidat na izborima je bio gorjanski župnik Božo Topalović, koji je već bio zastupnik u Hrvatskom saboru od 1878.-1881. godine.
60. **PAVIČIĆ**, Slavko, Hrvatska vojna i ratna povijest, Drugo izdanje, Zagreb, 1943.
Međusobne borbe velikaških stranaka u srednjem vijeku (str. 27.), Ustanak braće Horvata i Pokolj kod Gorjana (str. 29.), Sigismundov pohod protiv Turaka (str. 33.), poraz Kacijanerove vojske 9. listopada 1537. kod Gorjana u borbi protiv Turaka (str. 107.).
61. **PAVIĆ**, Adam, Gorjani-povijesni i prosvjetno-kulturni razvoj, Gorjani, 1986.
O povijesti, o udrugama i društvima, o školstvu, o kulturnom amaterizmu s posebnim osvrtom na KUD Gorjanac.
62. **PAVIĆ**, Ivan, Dobrovoljno vatrogasno društvo Gorjani 1926.-2001., Gorjani, 2002.
Povjesnica Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Gorjanima kroz 75 godina, od osnutka 1926. do 2001. godine.
63. **PAVIĆ**, Ivan, Uvod u II. izdanje romana Franje Sudarevića „Krvavi dan“, Gorjani 2007., 7-13.

- O obitelji Gorjaski, rodoslovlje Gorjanskih, slike O. Ivekovića i V. Džanka.
64. **PAVIĆ**, Matija, Župe i crkve današnje biskupije bosansko-srijemske u srednjem vijeku, *Glasnik biskupije bosansko-srijemske*, Đakovo, 1898., 189.
O popisu papinske desetine iz 1501. godine.
65. **PETKOVIĆ**, Danijel, *Cehovske diplome iz Zbirke diploma Povijesnog odjela Gradskog muzeja Vinkovci*, katalog izložbe, Vinkovci, 2003.
Diplome i pečat gorjanskog ceha obrtnika.
66. **PREDAVEC**, Josip, Selo i seljaci, 108, Zagreb, 1934.
Djelomični prikaz stanja stanovnika u nekim selima Đakovštine poslije odlaska Turaka.
67. **RATKOVČIĆ**, Mišo, Ljelje-stari narodni običaj u Gorjanima, *Prigodna revija Đakovačkih vezova*, 1970., 25
68. **REGAN**, Krešimir, Gorjani – srednjovjekovno sijelo plemićke obitelji Gorjanski, *Scrinia slavonica*, 6/2006., 127-160
Autorov izvorni znanstveni rad, prikaz obimnog istraživanja na terenu, skice tlocrta srednjovjekovne Gare, obrambenih nasipa, opkopa, crkva...
69. **SRŠAN**, Stjepan, Katoličke Župe u Slavoniji, Baranji i Srijemu u srednjem vijeku (1332-1337), *Dometi* 24 (1991.), br. 10/11/12, 291
O gorjanskoj crkvenoj povijesti, o gorjanskim samostanima, Župama i crkvama.
70. **SRŠAN**, Stjepan, Povijest Osijeka, Osijek, 1996.
Značaj obitelji Gorjanski za prvo spominjanje imena Osijek (12), te navod bitke kod Gorjana 11. listopada 1537. između Kacijanerove vojske i Turaka (31).
71. **STIPIĆ**, Luka, Konjogojska udruga za uzgoj lipicanaca Gorjani-Široko Polje, *Revija Đakovačkih vezova*, 1984., 31-32
O stanju u konjogojstvu Đakovštine i šire do 1952., tada o osnivanje udruge u Gorjanima i dalje o razvoju uzgoja lipicanaca.
72. **SUDAREVIĆ**, Franjo, Krvav dan, Osijek, 1896.
Roman o obitelji Gorjanski. 2. izdanje izdala je Općina Gorjani 2007. povodom 100-te godišnjice završetka slike Otona Ivekovića „Bitka kod

Gorjana“. U tom se izdanju nalaze reprodukcije te slike, i slike „*Gorjanska bitka“* Vladimira Džanka koju je naslikao za naslovnicu knjige „*Balada o Nikoli Gorjanskom“*.

73. **SZABO**, Gjuro, Spomenici turskog doba u Slavoniji, *Novosti*, god. 23 (1929.), br. 89, str. 47.
O crkvi u Đakovu koja je nekad bila džamija, o turskoj kući u selu Gorjanu i o turbetu Mustafe Gaibije.
74. **ŠENOVA**, August, Kletva, Zagreb, 1953., 143.
75. **ŠIŠIĆ**, Ferdo, Knezovi Gorjanski (Prilog prošlosti našega plemstva u srednjem vijeku), *Novosti*, god. 30 (1936.), br. 357, str. 18.
76. **ŠIŠIĆ**, Ferdo, Vojvoda Hrvoje Vukčić Hrvatinić, Zagreb, 1902.
Prikaz političkih prilika u krajevima od Drave do Jadranskog mora od smrti kralja Ljudevita I. Anžuvinca (1382.) do dolaska Hrvoja Vukčića (1416.). Prikazana je nezaobilazna i važna uloga obitelji Gorjanski u tim po mnogo čemu sudbonosnim događajima za hrvatski narod (smrt Ljudevita I. Anžuvinca, pogibija Karla II. Dračkoga, Gorjanska bitka i uhićenje obiju kraljica Jelisavete i Marije, veličina Stjepana I. Tvrtka-kralja bosanskoga, kosovska i nikopoljska katastrofa, uloga Hrvoja Vukčića, diplomatska prepređenost mletačka i dubrovačka).
77. **ŠVAB**, Mladen, Gorjanski, Nikola II., Hrvatski biografski leksikon V, Zagreb, 2002., 63.
78. **TOLDI**, Zvonimir, Narodna nošnja Gorjana, *Revija Đakovačkih vezova*, 1990., 13-14.
O gorjanskoj muškoj narodnoj nošnji.
79. **TOLDI**, Zvonimir, Narodna nošnja Đakovštine – Gorjani, Zagreb, 1996.
80. **UZELAC**, Branka, Ljelje – djevojački ophod o blagdanu Duhova, *EuroCity*, 4/2006., br. 52.
Autorica daje kratki prikaz običaja.
81. **UZELAC**, Branka, Mi idemo ljeljo, mi idemo, kralju ljeljo, *Revija Đakovačkih vezova*, 2007., 21-22.
Autorica opisuje običaj ljelja u Đakovštini.
82. **VITEZ**, Zorica, Kraljice i srodni običaji, *Programska edicija 39. međunarodne smotre folkloru*, Zagreb, 2005.
Uvodno izlaganje stručne i umjetničke ravnateljice Međunarodne smo-

- tre folkloru Zagreb o proljetnim ophodnjama kraljica i srodnih običaja u Hrvatskoj. Posebni osvrt usmjeren je prema gorjanskim ljeljama, polemika s Marijanom Gušić i Zdenkom Lehner.
83. **VUKIČEVIĆ-SAMARDŽIJA**, Diana, Sakralna gotička arhitektura u Slavoniji, Zagreb 1986., 102.
Autorica opisuje ostatke srednjovjekovnih crkava u Gorjanima.
84. **VUKOV**, Jerko, Potpuni nestanak povijesnog grada Gorjana veliki je gubitak, *Revija Đakovačkih vezova* 1980., 10.
O značaju grada plemićke obitelji Gorjanski, o Bitki kod Gorjana 1386., o Katzianerovoj vojnoj 1537.
85. **ŽABAROVIĆ**, Aca, Nekoliko riječi iz prošlosti Župe Gorjanske, *Glasnik biskupija bosanske i srijemske*, br. 10. 1932.
O gorjanskoj crkvenoj povijesti, o gorjanskim samostanima, župama i crkvama.
86. **ŽIVKOVIĆ**, Mijo, Jaruge, 15, Đakovo, 2002.
Tvrđava-kaštel Kostroman kod Jaruga u vlasništvu Horvata iz Mikano-vaca do Gorjanske bitke 1386., a tada prelazi u vlasništvo Gorjanskih.
87. **ŽUGAJ**, Marijan, Bosanska vikarija i franjevci konventualci, *Croatica shri-stiana periodica*, br. 24, Zagreb, 1989., 19.
O gorjanskoj crkvenoj povijesti, o gorjanskim samostanima, župama i crkvama.
88. **WERNI** Josef/**REIBER** Konrad/**EDER** Josef, Heimatbuch Tomaschanzi – Gorjani, Stuttgart, 1974.
Detaljan opis Žvota Nijemaca u Gorjanima i Tomašancima, te vrlo detaljan
Popis kuća i obitelji s genealogijom.
89. ***: Istočna Hrvatska, 166, Zagreb, 1975.
Knjigu je izdao Institut za geografiju Sveučilišta u Zagrebu.
Prikaz raznih zemljopisnih i drugih podataka o Gorjanima.
90. ***: Opća enciklopedija, knjiga III., 214, Zagreb, 1977.
O Nikoli Gorjanskom.
91. ***: Sandžak Požeга 1579. godine, Osijek 2001., 159-177.
Turci su na novoosvojenom području Požeštine 1538. godine osnovali vojno-administrativnu jedinicu nazvana Požeški sandžak. Područje ovog sandžaka prvotno je bilo podijeljeno na tri kadiluka: Požeški, Brodski i Gorjanski...

92. ***: *Župna crkva sv. Jakoba Apostola u Gorjanima*, Državna uprava za zaštitu kulturne i prirodne baštine-Povjerenstvo Osijek, Glavni projekt crkve, Osijek, 1996.
Povijesni podaci o Gorjanima i o crkvi.